

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

4 päivänä kesäkuuta 2015*

Muutoksenhaku — Valtiontuki — Unkarin ja öljy- ja kaasuyhtiö MOL:n välinen sopimus, joka koskee hiilivetyjen tuotantoon liittyviä kaivosmaksuja — Myöhempi lainmuutos, jolla kaivosmaksujen maksukantaa korotettiin — Korotuksen jättäminen soveltamatta MOL-yhtiöön — Päätös, jossa tuki todetaan yhteismarkkinoille soveltumattomaksi — Valikoivuus

Asiassa C-15/14 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 15.1.2014,

Euroopan komissio, asiamiehinnään L. Flynn ja K. Talabér-Ritz, prosessiosoite Luxemburgissa,

valittajana,

ja jossa vastapuolena on

MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt., kotipaikka Budapest (Unkari), edustajinaan Rechtsanwältin N. Niejahr ja barrister F. Carlin,

kantajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Tizzano sekä tuomarit S. Rodin, A. Borg Barthet, M. Berger ja F. Biltgen (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: N. Wahl,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 13.11.2014 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 22.1.2015 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

tuomion

- 1 Euroopan komissio vaatii valituksessaan unionin yleisen tuomioistuimen tuomion MOL v. komissio (T-499/10, EU:T:2013:592; jäljempänä valituksenalainen tuomio) kumoamista; mainitussa tuomiossa unionin yleinen tuomioistuin kumosi valtioneuvoston päätöksen C 1/09 (ex NN 69/08), jonka Unkari on myöntänyt MOL Nyrt:lle, 9.6.2010 annetun komission päätöksen 2011/88/EU (EUVL 2011, L 34, s. 55; jäljempänä riidanalainen päätös).

Asiaa koskevat oikeussäännöt

- 2 Unkari on säännellyt kaikkea kaivostoimintaa – hiilivetyihin liittyvä toiminta mukaan lukien – kaivostoiminnasta vuonna 1993 annetulla lailla XLVIII (1993. évi XLVIII. törvény a bányászatról, jäljempänä kaivoslaki). Kaivoslain mukaan sääntelytehtävät kuuluvat kaivostoiminnasta vastaavalle ministerille ja kaivosviranomaiselle, joka valvoo kaivostoimintaa.
- 3 Kaivoslaissa säädetään, että etsintää sekä louhos- ja kaivostoimintaa voidaan harjoittaa kahden erilaisen oikeudellisen järjestelyn mukaan. Kaivoslain 8-19 §:ssä säädetään konsessiojärjestelmästä ”rajoitetuiksi” luokiteltuja alueita varten; konsessio myönnetään jokaista rajoitettua aluetta varten järjestetyn tarjouspyyntömenettelyn jälkeen kaivostoiminnasta vastaavan ministerin ja tarjouspyyntömenettelyn voittaneen yrityksen välisellä sopimuksella. ”Avoimiksi” luokiteltuja alueita, joilla lähtökohtaisesti on vähemmän louhittavia mineraaleja, voidaan hyödyntää kaivosviranomaisen myöntämällä luvalla, jos hakija täyttää laissa asetetut edellytykset.
- 4 Kaivoslain 20 §:ssä määritellään säännöt, joiden mukaisesti valtiolle maksettavat kaivosmaksut vahvistetaan. Kyseisen pykälän 11 momentissa säädetään, että kaivosmaksun suuruus on tietty prosenttimäärä, joka määritellään tapauskohtaisesti kaivoslaissa, konsessiosopimuksessa tai kaivoslain 26/A §:n 5 momentin mukaisesti tehdyssä sopimuksessa. Kyseisen lain 20 §:n 2-7 momentissa säädetään, että kaivosmaksun maksukanta vahvistetaan kaivoslaissa silloin, kun tuotanto on luvanvaraista.
- 5 Hiilivetyjen, raakaöljyn ja maakaasun luvanvaraisen tuotannon kaivosmaksun maksukanta oli vuoteen 2008 asti 12 prosenttia tuotetun määrän arvosta, jos esiintymät oli otettu käyttöön 1.1.1998 jälkeen, tai se laskettiin sellaisen matemaattisen kaavan avulla, jossa otettiin huomioon julkisen kaasupalvelun ostaman maakaasun keskimääräinen hinta siten, että vähimmäismaksukanta oli 12 prosenttia, jos maakaasuesiintymät oli otettu käyttöön ennen 1.1.1998.
- 6 Kaivoslain 26/A §:n 5 momentissa säädetään, että jollei kaivosyhtiö, joka harjoittaa luvanvaraista toimintaa eli toimintaa avoimella alueella olevilla esiintymillä, aloita tuotantoa viiden vuoden kuluessa luvan myöntämisestä, se voi hakea kaivosviranomaiselta vain yhden kerran tämän määräajan pidentämistä enintään viideksi vuodeksi. Jos kaivosviranomaisen hyväksyy hakemuksen, kaivostoiminnasta vastaavan ministerin ja kaivosyhtiön välisessä sopimuksessa määritetään niitä esiintymiä varten, joiden osalta toimintaoikeuksia pidennetään, aineksen määrä, jonka perusteella kaivosmaksu lasketaan, sekä maksun maksukanta, jonka on oltava korkeampi kuin kaivosoikeuden pidentämistä koskevan hakemuksen ajankohtana sovellettu kaivosmaksun maksukanta mutta joka ei saa olla enempää kuin 1,2 kertaa tämä maksukanta (jäljempänä pidennysmaksu). Jos kaivosoikeuksien pidentämistä on haettu useampaa kuin kahta esiintymää varten, pidennysmaksun maksukantaa sovelletaan vähintään viideksi vuodeksi tehtävän sopimuksen mukaisesti kaikkiin kaivosyhtiön esiintymiin (jäljempänä korotettu kaivosmaksu). Jos oikeuksien pidentämistä on haettu useampaa kuin viittä esiintymää varten, voidaan periä poikkeuksellinen maksu, joka voi olla enintään 20 prosenttia korotetun kaivosmaksun perusteella maksettavasta summasta.

- 7 Kaivostoiminnasta ja vuoden 1993 lain XLVIII muuttamisesta vuonna 2007 annetulla lailla CXXXIII (2007. évi CXXXIII. törvény a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény módosításáról, jäljempänä muutettu kaivoslaki), joka tuli voimaan 8.1.2008, muutettiin kaivosmaksun maksukantaa.
- 8 Muutetun kaivoslain 20 §:n 3 momentissa säädetään, että esiintymiin, jotka on otettu käyttöön 1.1.1998 ja 31.12.2007 välisenä aikana, sovelletaan maksukantaa, jonka suuruus on 30 prosenttia tuotetun määrän arvosta, että maakaasuesiintymiin, jotka on otettu käyttöön ennen 1.1.1998, sovelletaan kaivoslain aikana käytössä ollutta matemaattista kaavaa ja maksun 30 prosentin vähimmäiskantaa ja että esiintymiin, jotka on otettu käyttöön 1.1.2008 jälkeen, sovelletaan eriytettyjä kaivosmaksukantoja tuotetun raakaöljyn tai maakaasun määrän mukaan, eli maksukannan suuruus on 12 prosenttia, kun vuosituotanto on alle 300 miljoonaa m³ maakaasua tai 50 kilotonnia (kt) raakaöljyä, 20 prosenttia, kun tuotanto on 300-500 miljoonaa m³ maakaasua tai 50-200 kt raakaöljyä, ja 30 prosenttia, kun tuotanto on enemmän kuin 500 miljoonaa m³ maakaasua tai 200 kt raakaöljyä. Lopuksi kaikkien esiintymien kaivosmaksuun sovelletaan niiden käyttöönottopäivästä riippumatta 3 prosentin lisämaksua, jos raakaöljyn Brent-hinta on korkeampi kuin 80 Yhdysvaltain dollaria (USD), tai 6 prosentin lisämaksua, jos se on korkeampi kuin 90 USD.
- 9 Vero- ja maksukantojen muuttamisesta vuonna 2008 annetun lain LXXXI (2008. évi LXXXI. törvény egyes adó- és járuléktörvények módosításáról) 235 §:llä muutettiin kaivoslakia siten, että esiintymiin, jotka on otettu käyttöön 1.1.1998 ja 31.12.2007 välisenä aikana, sovellettavan kaivosmaksun maksukanta ja maakaasuesiintymiin, jotka on otettu käyttöön ennen 1.1.1998, sovellettavan kaivosmaksun vähimmäismaksukanta palautettiin 12 prosenttiin. Muutos tuli voimaan 23.1.2009.

Tosiseikat

- 10 MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt. (jäljempänä MOL) on Budapestiin (Unkari) sijoittautunut yhtiö, jonka pääasialliseen toimintaan kuuluu raakaöljyn, maakaasun ja kaasutuotteiden etsintä ja tuotanto, raakaöljypohjaisten tuotteiden kuljetus, varastointi ja jakelu tukku- ja vähittäiskauppiaille, maakaasun siirto sekä alkeiden ja polyolefiinien tuotanto ja myynti.
- 11 Kantaja haki 19.9.2005 pidennystä kaivosoikeuksilleen, jotka koskivat 12 hiilivetykenttää, joita varten oli myönnetty lupa ja joilla ei vielä ollut aloitettu toimintaa.
- 12 Kaivostoiminnasta vastaava ministeri ja MOL allekirjoittivat 22.12.2005 kaivoslain 26/A §:n 5 momentin nojalla kaivosoikeuksien pidentämistä koskevan sopimuksen (jäljempänä vuoden 2005 sopimus), jolla jatkettiin viidellä vuodella määräpäivää, johon mennessä toiminta oli aloitettava näillä 12 esiintymällä, ja vahvistettiin pidennysmaksu, joka MOL:n oli suoritettava valtiolle, seuraavasti: ensimmäisenä vuonna 12 prosenttia x 1,050 eli 12,600 prosenttia; toisena vuonna 12 prosenttia x 1,038 eli 12,456 prosenttia; kolmantena vuonna 12 prosenttia x 1,025 eli 12,300 prosenttia sekä neljäntenä ja viidentenä vuonna 12 prosenttia x 1,020 eli 12,240 prosenttia.
- 13 Vuoden 2005 sopimuksen 4 kohdan mukaan korotettua kaivosmaksua sovelletaan 15 vuoden ajan kyseisen sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen kaikkiin MOL:n luvanvaraisiin esiintymiin, jotka on jo otettu käyttöön, eli 44 hiilivetyesiintymään, joilla tuotanto on alkanut 1.1.1998 jälkeen, ja 93 maakaasuesiintymään, joilla tuotanto on alkanut ennen kyseistä päivää. Pidennyskauden viidennen vuoden korotettua kaivosmaksua koskevaa maksukantaa sovelletaan 15. vuoteen asti. Kun on kyse maakaasuesiintymistä, pidennyskauden jokaista viittä vuotta koskevaa korotuskerrointa sovelletaan kaivoslain 20 §:n 3 momentin b alakohdassa vahvistettuun matemaattiseen kaavaan, ja viidennen vuoden korotuskerrointa sovelletaan 15. vuoteen asti.
- 14 Vuoden 2005 sopimuksen 6 kohdassa määrätään 20 miljardin Unkarin forintin (HUF) poikkeuksellisesta maksusta.

- 15 Kyseisen sopimuksen 9 kohdassa määrätään, että pidennysmaksun maksukanta, korotetun kaivosmaksun maksukanta, laskentaperuste, prosenttimäärä ja kaikki tekijät, joiden avulla nämä maksut lasketaan, määritetään vuoden 2005 sopimuksen koko voimassaoloajaksi vain tämän sopimuksen määräysten mukaan ja että kyseisessä sopimuksessa määritetyt maksukannat pysyvät muuttumattomina tai vakioina sopimuksen koko voimassaoloajan.
- 16 Vuoden 2005 sopimuksen 11 kohdassa kielletään osapuolia päättämästä kyseinen sopimus yksipuolisesti sellaista tapausta lukuun ottamatta, jossa kolmas osapuoli hankkii yli 25 prosenttia MOL:stä. Siinä todetaan myös, että kyseinen sopimus tulee voimaan kaivosviranomaisen päätöksen voimaantulopäivänä. Kyseinen päätös tehtiin 23.12.2005, minkä seurauksena vahvistettiin tuotannon aloittamiselle 12 hiilivetyesiintymällä asetetun eräpäivän jatkaminen ja MOL:lle kuuluvat, vuoden 2005 sopimuksessa määritellyt maksut.
- 17 Komissio ilmoitti 13.1.2009 päivätyllä kirjeellä 14.11.2007 vastaanottamansa kantelun johdosta Unkarin viranomaisille päätöksestään aloittaa EY 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu muodollinen tutkintamenettely vuoden 2005 sopimuksesta, jolla MOL komission mukaan vapautettiin kaivosmaksun korotuksesta, joka perustui muutettuun kaivoslakiin. Komissio katsoi, että vuoden 2005 sopimus ja muutetun kaivoslain säännökset olivat osa samaa toimenpidettä (jäljempänä riidanalainen toimenpide), jonka vaikutuksena oli perusteettoman edun myöntäminen MOL:lle ja joka näin ollen merkitsi EY 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea. Unkari esitti 9.4.2009 päivätyllä kirjeellä huomautuksena muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevasta päätöksestä ja väitti, ettei kyseessä oleva toimenpide ollut valtiontukea.
- 18 MOL:n ja Magyar Bányászati Szövetség (Unkarin kaivosyhdistys) esittämien huomautusten jälkeen ja Unkarin lähetettyä 21.9.2009 ja 12.1.2010 komission pyytämät asiakirjat komissio antoi 9.6.2010 riidanalaisen päätöksen, jonka mukaan riidanalainen toimenpide oli SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, joka ei sovellu yhteismarkkinoille, ja jonka mukaan Unkarin oli perittävä tuki takaisin MOL:ltä.

Oikeudenkäyntimenettely unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

- 19 MOL nosti unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 8.10.2010 toimittamallaan kannekirjelmällä kanteen, jossa vaadittiin ensisijaisesti riidanalaisen päätöksen kumoamista ja toissijaisesti saman päätöksen kumoamista siltä osin kuin siinä määrätään kyseessä olevien määrien takaisinperimisestä.
- 20 MOL vetosi kanteensa tueksi kolmeen kanneperusteeseen, jotka koskivat SEUT 107 artiklan 1 kohdan ja SEUT 108 artiklan 1 kohdan sekä [SEUT 108] artiklan soveltamista koskevasta yksityiskohtaisista säännöistä 22.3.1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 (EYVL L 83, s. 1) 1 artiklan b alakohdan v alakohdan ja 14 artiklan 1 kohdan rikkomista.
- 21 Ensimmäisessä kanneperusteessaan MOL riitautti sen, että kyseinen toimenpide oli luokiteltu valtiontueksi.
- 22 Unionin yleinen tuomioistuin tutki erityisesti tämän ensimmäisen kanneperusteeseen toista väitettä, jonka mukaan riidanalainen toimenpide ei ole valikoiva. Se totesi tästä ensinnäkin valituksenalaisen tuomion 54 kohdassa, että SEUT 107 artiklan 1 kohtaa sovellettaessa tietyn oikeudellisen järjestelmän osalta on ratkaistava, suositanko valtion toimenpiteellä ”jotakin yritystä tai tuotannonalaa” verrattuna muihin yrityksiin tai tuotannonaloihin, jotka ovat kyseisellä järjestelmällä tavoitellun päämäärän kannalta samankaltaisessa tosiasiallisessa ja oikeudellisessa tilanteessa.
- 23 Unionin yleinen tuomioistuin totesi seuraavaksi valituksenalaisen tuomion 62 kohdassa, että riidanalainen toimenpide muodostuu kahdesta tekijästä eli yhtäältä vuoden 2005 sopimuksesta, jolla määritellään kaivosmaksujen maksukanta kaikkia MOL:n esiintymiä varten, joilla tuotanto oli aloitettu

tai joiden osalta määräaika oli pidennetty, sopimuksen keston jokaista 15 vuotta varten, ja toisaalta muutetusta kaivoslaista, jossa korotetaan kaikkien lupajärjestelmässä hyödynnettävien hiilivetyesiintymien kaivosmaksujen maksukantoja mutta jossa ei ole sellaisia esiintymiä koskevia säännöksiä, joista on jo tehty pidennyssopimus.

- 24 Unionin yleinen tuomioistuin totesi lopuksi valituksenalaisen tuomion 63 kohdassa, että vuoden 2005 sopimuksen mukaiset maksut, joita sovellettiin sekä esiintymiin, jotka oli jo otettu käyttöön, että esiintymiin, joita lupien pidennys koski, olivat korkeammat kuin sen tekemisen ajankohtana sovelletut lakiin perustuvat maksut, ja se päätteli tästä, että kyseinen sopimus ei merkinnyt SEUT 107 artiklassa tarkoitettua valtiontukea.
- 25 Valituksenalaisen tuomion 64 ja 65 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin katsoi lisäksi, että kun valtio tekee talouden toimijan kanssa sopimuksen, joka ei merkitse SEUT 107 artiklassa tarkoitettua valtiontukea, se, että tämän sopimuksen ulkopuoliset seikat myöhemmin muuttuvat siten, että kyseessä oleva toimija saa edun, ei voi riittää siihen, että sopimusta ja sen ulkopuolisten seikkojen myöhempää muuttumista yhdessä tarkasteltuina voitaisiin pitää valtiontukea.
- 26 Unionin yleinen tuomioistuin katsoi puolestaan valituksenalaisen tuomion 66 kohdassa, että tilanne on toinen, jos valtio on ehdottanut tehdyn sopimuksen ehdot valikoivasti yhdelle tai usealle toimijalle eikä yleisesti sovellettavasta asiakirjasta ilmenevien ja kaikkiin toimijoihin sovellettavien objektiivisten kriteerien perusteella. Unionin yleinen tuomioistuin täsmensi kuitenkin, että se, että vain yksi toimija on tehnyt tämän tyyppisen sopimuksen, ei riitä osoittamaan sopimuksen valikoivaa luonnetta, koska tämä voi perustua muun muassa siihen, etteivät muut toimijat ole olleet kiinnostuneita tällaisesta sopimuksesta.
- 27 Unionin yleinen tuomioistuin muistutti lopuksi valituksenalaisen tuomion 67 kohdassa, että SEUT 107 artiklan 1 kohdan soveltamista varten tekijöiden yhdistelmä voidaan luokitella valtiontueksi edellyttäen, että niillä on niiden aikajärjestyksen, niiden tavoitteen ja yrityksellä toimenpiteiden toteuttamishetkellä olevan tilanteen suhteen niin läheiset yhteydet keskenään, että on mahdotonta erotella niitä toisistaan (ks. vastaavasti tuomio Bouygues ja Bouygues Télécom v. komissio ym. ja komissio v. Ranska ym., C-399/10 P ja C-401/10 P, EU:C:2013:175, 103 ja 104 kohta).
- 28 Unionin yleinen tuomioistuin päätteli tästä, että komission riidanalaisessa päätöksessä mainitseman kaltainen tekijöiden yhdistelmä voidaan luokitella valtiontueksi, kun valtio toimii suojatakseen yhtä tai useaa markkinoilla jo olevaa toimijaa tekemällä niiden kanssa sopimuksen, jolla niille myönnetään maksukannat, jotka on taattu sopimuksen koko keston ajaksi, ja kun valtio aikoo käyttää myöhemmin sääntelyvaltaansa korottaakseen maksukantaa siten, että markkinoilla olevat muut toimijat joutuvat epäedulliseen asemaan, olivatpa kyseessä markkinoilla jo olevat toimijat tai uudet toimijat.
- 29 Unionin yleinen tuomioistuin tutki edellä esitetty huomioiden, saattoiko komissio käsiteltävässä asiassa katsoa perustellusti, että riidanalainen toimenpide oli valikoiva.
- 30 Se analysoi ensinnäkin valituksenalaisen tuomion 70–73 kohdassa oikeussääntöjä, joita sovellettiin vuoden 2005 sopimuksen tekemiseen. Se totesi tästä, että kaivoslain 26/A §:n 5 momentti, jonka mukaan kaivosoikeuksien pidentämistä voidaan pyytää, ei vaikuta olevan luonteeltaan valikoiva säännös eikä kyseisestä säännöksestä myöskään ilmene, että Unkarin viranomaiset voivat kieltäytyä neuvottelujen aloittamisesta tällaisen sopimuksen tekemiseksi. Unionin yleinen tuomioistuin totesi myös, että vaikka kyseisessä säännöksessä säädetään, että kaikki kaivosyritykset voivat hakea kaivosoikeuksiansa pidentämistä, tällainen yritys voi kuitenkin päättää olla hakematta pidentämistä tai olla hyväksymättä Unkarin viranomaisten ehdottamia maksukantoja, jolloin sopimusta ei tehdä.
- 31 Sen pidennysmaksun maksukannan osalta, jonka perusteella korotetun kaivosmaksun maksukanta tarvittaessa määritellään, Unkarin viranomaisille kaivoslain 26/A §:n 5 momentilla jätetystä harkintamarginaalista unionin yleinen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 72 kohdassa, ettei

tällaisen harkintamarginaalin voida väistämättä katsoa suosivan tiettyjä yrityksiä tai tiettyä tuotantoa muihin nähden ja tekevän näin ollen tehdyistä pidennys sopimuksista valikoivia, koska sitä voidaan perustella eri tekijöillä, joihin kuuluvat muun muassa niiden esiintymien määrä, joiden toimintaa on jatkettu, ja niiden arvioitu merkitys jo käytössä oleviin esiintymiin nähden.

- 32 Käsiteltävästä asiasta unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että kaivoslain 26/A §:n 5 momentissa säädetyn harkintamarginaalin ansiosta hallinto voi kohdella toimijoita yhdenvertaisesti sen mukaan, ovatko nämä samankaltaisessa tilanteessa vai erilaisissa tilanteissa, mukauttamalla maksuja koskevia ehdotuksiaan jokaisen pidennys hakemuksen ominaisuuksien mukaan, ja että harkintamarginaali ilmentää harkintavaltaa, jota rajoitetaan objektiivisin kriteerein, jotka eivät ole vieraita kyseessä olevalla säännöstöllä käyttöön otetun maksujärjestelmän kannalta. Unionin yleisen tuomioistuimen mukaan edellä mainittu harkintamarginaali eroaa luonteeltaan tapauksista, joissa tällaisen marginaalin käyttäminen liittyy edun myöntämiseen talouden toimijalle, koska käsiteltävässä asiassa sitä käytetään talouden toimijoille määrätyn ylimääräisen maksun määrittämiseen yhdenvertaisen kohtelun periaatteesta johtuvien vaatimusten huomioon ottamiseksi.
- 33 Unionin yleinen tuomioistuin totesi lisäksi valituksenalaisen tuomion 73 kohdassa, että kaivoslain 26/A §:n 5 momentista ilmenee, että pidennys maksun maksukannat ja tarvittaessa korotetun kaivos maksun maksukannat määritellään yksinomaan pidennys sopimuksella kaivoslain 20 §:n 11 momentin mukaisesti.
- 34 Unionin yleinen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 74 kohdassa, että se, että sopimuksen jokaista voimassa olo vuotta varten vahvistetut maksukannat ovat neuvotteluiden tulos, ei riitä tekemään vuoden 2005 sopimuksesta valikoivaa, ja että asian laita olisi ollut toisin vain, jos Unkarin viranomaiset olisivat käyttäneet harkintamarginaaliaan kyseisen sopimuksen tekemiseen johtaneissa neuvotteluissa niin, että MOL:ää olisi suosittu, hyväksymällä alhaisen maksun ilman objektiivista syytä – kun otetaan huomioon maksujen korottamisen tarkoitus luvan pidentämisen yhteydessä – ja muiden sellaisten toimijoiden vahingoksi, jotka olivat pyrkineet pidentämään kaivos oikeuksiaan, tai – jos tällaisia toimijoita ei ole – kun on olemassa konkreettisia seikkoja, jotka osoittavat, että MOL:ää on suosittu perusteettomasti.
- 35 Unionin yleinen tuomioistuin tarkasteli seuraavaksi sitä, oliko komissio osoittanut vuoden 2005 sopimuksen valikoivuuden muun muassa sen lausekkeen osalta, jossa määritetään korotetun kaivos maksun tarkka maksukanta jokaiselle 15 vuodelle, jonka ajan sopimus on voimassa, ja sen lausekkeen osalta, jonka mukaan täten vahvistettuihin maksukantoihin ei tehdä muutoksia.
- 36 Unionin yleinen tuomioistuin muistutti tästä ensiksi valituksenalaisen tuomion 76 kohdassa, että kaivoslain sanamuoto on yleinen siltä osin, mihin yrityksiin sen 26/A §:n 5 momentin säännöksiä voidaan soveltaa. Valituksenalaisen tuomion 77 kohdassa se totesi niin ikään, että riidanalaisessa päätöksessä komissio tyytyi toteamaan, että käytännössä MOL oli ainoa yritys, joka oli tehnyt pidennys sopimuksen hiilivetyjen alalla. Unionin yleisen tuomioistuimen mukaan tämä voidaan kuitenkin selittää muiden toimijoiden kiinnostuksen puutteella ja siis sillä, ettei pidennys hakemuksia ollut tehty, tai sillä, etteivät sopimuspuolet olleet päässeet sopimukseen pidennys maksun maksukannoista. Unionin yleinen tuomioistuin päätteli tästä, että näiden kahden viimeksi mainitun tilanteen osalta on niin, että koska kaivos laissa pidennys sopimuksen tekemistä varten vahvistetut kriteerit ovat objektiiviset ja niitä sovelletaan kaikkiin mahdollisesti kiinnostuneisiin toimijoihin, jotka täyttävät nämä kriteerit, ei voida katsoa, että vuoden 2005 sopimus oli luonteeltaan valikoiva.
- 37 Unionin yleinen tuomioistuin katsoi lisäksi valituksenalaisen tuomion 78 kohdassa, että vahvistaessaan korotetun kaivos maksun maksukannan jokaiselle 15 vuodelle, jonka ajan vuoden 2005 sopimus oli voimassa, ja sopiessaan, ettei täten vahvistettuja maksuja tulla muuttamaan, MOL ja Unkari vain sovelsivat kaivoslain 20 §:n 11 momentin ja 26/A §:n 5 momentin säännöksiä.

- 38 Unionin yleinen tuomioistuin korosti seuraavaksi valituksenalaisen tuomion 79 kohdassa, että vuoden 2005 sopimuksella määriteltyjä maksukantoja sovelletaan kaikkiin MOL:n esiintymiin, joita jo hyödynnettiin lupajärjestelmän puitteissa, eli 44 hiilivetyesiintymään ja 93 maakaasuesiintymään, kun taas pidennys koskee vain 12 muuta esiintymää, joita ei hyödynnetty sopimuksen tekemisen ajankohtana. Näin ollen se, ettei korotuskerroin ylitä enimmäismäärää, joka on 1,2, ja että sen suuruus on erityisesti 1,02–1,05, voidaan objektiivisesti selittää niiden 12 esiintymän, joita pidennys koskee, vähäisellä merkityksellä niihin esiintymiin nähden, joita jo hyödynnettiin vuonna 2005. Koska komissio ei tarkastellut tätä seikkaa, unionin yleinen tuomioistuin katsoi, ettei riidanalaisesta päätöksestä ilmene mitenkään, että MOL:ää olisi suosittu perusteettomasti, ja ettei voitu olettaa, että MOL:ää olisi suosittu suhteessa muihin yrityksiin, jotka mahdollisesti olivat samankaltaisessa tilanteessa.
- 39 Unionin yleinen tuomioistuin katsoi lopuksi valituksenalaisen tuomion 80 kohdassa, että vaikka komissio mainitsi, että kaivosyritykset olivat tehneet muita pidennys sopimuksia kiinteiden mineraalien alalla, se ei ollut pyrkinyt saamaan lisätietoja näistä Unkarin viranomaisilta eikä se ottanut niitä huomioon riidanalaisessa päätöksessä, josta sitä paitsi ilmenee, että riidanalaisen toimenpiteen valikoiva luonne perustuu vuoden 2005 sopimuksen valikoivuuteen eikä louhittujen mineraalien luonteeseen, näihin mineraalien luokkiin sovellettaviin maksukantoihin tai siihen, ettei näitä maksukantoja myöhemmin muutettu. Unionin yleinen tuomioistuin päätteli tästä, että valitsemallaan lähestymistavalla komissio ei ottanut huomioon kaikkia seikkoja, joiden avulla se olisi voinut arvioida, oliko vuoden 2005 sopimus MOL:ään nähden valikoiva, kun otetaan huomioon tilanne, joka oli luotu muilla, myöskin kaivoslain 26/A §:n 5 momentin perusteella tehdyillä pidennys sopimuksilla.
- 40 Kaiken edellä esitetyn perusteella unionin yleinen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 81 kohdassa, ettei vuoden 2005 sopimuksen valikoivuudesta ollut esitetty näyttöä.
- 41 Unionin yleinen tuomioistuin täsmensi lisäksi valituksenalaisen tuomion 82 kohdassa, että muutetun kaivoslain, joka tuli voimaan vuonna 2008, nojalla toteutettu kaivosmaksujen korotus tapahtui raakaöljyn maailmanmarkkinahintojen nousun yhteydessä. Se päätteli tästä, että koska komissio ei ollut esittänyt, että vuoden 2005 sopimus olisi tehty kaivosmaksujen korotusta ennakkoiden, kyseisen sopimuksen ja muutetun lain yhdistelmää ei voida pätevästi luokitella SEUT 107 artiklassa tarkoitetuksi valtiontueksi.
- 42 Unionin yleinen tuomioistuin hyväksyi näin ollen MOL:n kanteen ja kumosi riidanalaisen päätöksen.

Valituksen käsittely

- 43 Komissio vetoaa valituksensa tueksi yhteen ainoaan valitusperusteeseen, joka koskee oikeudellista virhettä, koska komission mukaan unionin yleinen tuomioistuin tulkitsi ja sovelsi virheellisesti SEUT 107 artiklan 1 kohdassa määrättyä valikoivuuden edellytystä.
- 44 Valitusperuste jakautuu neljään osaan.

Alustavia huomautuksia

- 45 SEUT 107 artiklan 1 kohdassa määrätään, että jollei perussopimuksissa toisin määrätä, jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

- 46 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan toimenpiteen luokittelu edellä mainitussa määräyksessä tarkoitetuksi valtiontueksi edellyttää, että kaikki kyseisessä määräyksessä tarkoitettut edellytykset täyttyvät (ks. tuomio komissio v. Deutsche Post, C-399/08 P, EU:C:2010:481, 38 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 47 Niinpä kansallisen toimenpiteen määrittäminen SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi tueksi edellyttää ensinnäkin sitä, että kyse on valtion toimenpiteestä tai valtion varoilla toteutetusta toimenpiteestä, toiseksi sitä, että kyseinen toimenpide on omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, kolmanneksi sitä, että toimenpiteellä annetaan valikoivaa etua sille, joka on toimenpiteen kohteena, ja neljänneksi sitä, että toimenpide vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua (ks. tuomio komissio v. Deutsche Post, EU:C:2010:481, 39 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 48 Käsiteltävässä asiassa asetetaan kyseenalaiseksi yksinomaan kolmannen edellytyksen, jonka mukaan toimenpiteellä on annettava valikoivaa etua sen kohteelle, tulkinta ja soveltaminen.

Ainoan valitusperusteen ensimmäinen osa

Asianosaisten lausumat

- 49 Komissio arvostelee unionin yleisen tuomioistuimen analyysia vuoden 2005 sopimuksen tekemiseen sovellettavista oikeussäännöistä ja erityisesti Unkarin viranomaisille jätetystä harkintamarginaalista, kun on kyse pidennys sopimuksen tekemisestä tai tekemättä jättämisestä ja niiden tällaisessa sopimuksessa vahvistamasta maksujen tasosta.
- 50 Komissio väittää ensiksi, että unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 70–74 ja 79–81 kohdassa tekemä Unkarin viranomaisille pidennys sopimuksen tekemisen osalta jätetyn harkintamarginaalin tarkastelu on oikeudellisesti virheellinen.
- 51 Komission mukaan unionin yleinen tuomioistuin ei todennut, että Unkarin viranomaisten on tehtävä pidennys sopimus neuvottelujen jälkeen, vaan se totesi valituksenalaisen tuomion 57 kohdassa, että Unkarin mukaan ”tällaisen sopimuksen tekeminen ei ollut pakollista”, minkä jälkeen se totesi saman tuomion 77 kohdassa, että se, että MOL on ainoa hiilivetyjen tuottaja, joka on tehnyt pidennys sopimuksen, voi selittyä sillä, etteivät osapuolet ole päässeet sopimukseen pidennysmaksun maksukannoista.
- 52 Valituksenalaisesta tuomioista ilmenee komission mukaan näin ollen, että kaivoslaissa annetaan Unkarin viranomaisille harkintamarginaali, jonka perusteella ne voivat lausua pidennys sopimuksen tekemisestä tai sen tekemättä jättämisestä ja johon ei sovelleta objektiivisia kriteerejä ja joka siis on luonteeltaan valikoivaa. Komissio katsoo myös, että tämän osalta on merkityksellöntä se, että kaivosyritykset voivat pyytää tai olla pyytämättä pidennystä, kuten unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 71 kohdassa.
- 53 Unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 83 kohdassa tekemää päätelmää, jonka mukaan riidanalaisen toimenpiteen valikoivuutta ei ole näytetty toteen, ei komission mukaan näin ollen voida hyväksyä.
- 54 Tämä päätelmä on nimittäin ristiriidassa oikeuskäytännön ja erityisesti tuomion Ranska v. komissio (C-241/94, EU:C:1996:353, 23 ja 24 kohta) kanssa, sillä kyseisessä tuomiossa todettiin, että tietyt yritykset voivat päästä edullisempaan asemaan kuin muut yritykset kyseessä olevan järjestelmän tavoitteen ja yleisen rakenteen vuoksi, koska toimivaltaisella viranomaisella on harkintavaltaa, jonka perusteella se voi mukauttaa taloudellisia toimenpiteitä eri seikkojen, joita ovat esimerkiksi edunsaajien valinta sekä taloudellisten toimenpiteiden suuruus ja edellytykset, mukaan. Se jätti myös huomiotta tuomion P (C-6/12, EU:C:2013:525, 27 kohta), jossa unionin tuomioistuin katsoi, että kun kansallisessa

säännöstössä annetaan kansallisille viranomaisille harkintavaltaa asianomaisen toimenpiteen soveltamista koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen osalta, kyseisten viranomaisten päätökset merkitsevät valikoivuuden puuttumista vain, jos tätä harkintavaltaa on rajoitettu objektiivisin kriteerein, jotka eivät liity asianomaisella säännöstöllä käyttöön otettuun järjestelmään.

- 55 Komissio väittää toiseksi, että unionin yleisen tuomioistuimen analyysi on niin ikään virheellinen, koska se jätti huomiotta Unkarin viranomaisille annetun harkintavallan niiden pidennys sopimuksessa vahvistaman kaivosmaksun tason osalta. Komission mukaan tämä tekee vuoden 2005 sopimuksesta valikoivan.
- 56 Komission mukaan unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 72 kohdassa mainitsemia oikeuttamisperusteita, joiden mukaan kyseinen harkintavalta mahdollistaa sen, että hallinto voi kohdella toimijoita yhdenvertaisesti, ei esitetä kansallisessa lainsäädännössä seikkoina, joilla määritetään, missä määrin kaivosmaksua on korotettava, joten ne ovat pelkkiä otaksumia. Unionin yleinen tuomioistuin jätti näin ollen huomiotta oikeuskäytännön ja erityisesti tuomion Ranska v. komissio (C-241/94, EU:C:1996:353), tuomion Ecotrade (C-200/97, EU:C:1998:579), tuomion Piaggio (C-295/97, EU:C:1999:313), tuomion DM Transport (C-256/97, EU:C:1999:332), tuomion P (C-6/12, EU:C:2013:525), tuomion Ministerio de Defensa ja Navantia (C-522/13, EU:C:2014:2262) ja tuomion British Telecommunications v. komissio (C-620/13 P, EU:C:2014:2309).
- 57 Komissio väittää myös, että – toisin kuin unionin yleinen tuomioistuin väittää valituksenalaisen tuomion 72 kohdassa – sillä, että vuoden 2005 sopimuksella aiheutettiin maksu MOL:lle sen tekohetkellä, ei poisteta sen valikoivaa luonnetta.
- 58 MOL kiistää komission perustelut ja väittää yhtäältä, ettei valituksenalaisesta tuomiosta ilmene, että kaivoslain 26/A §:n 5 momentissa jätetään Unkarin viranomaisille harkintamarginaali pidennys sopimuksen tekemisen osalta, ja toisaalta, ettei komission mainitsemalla oikeuskäytännöllä ole merkitystä käsiteltävässä asiassa.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 59 Aluksi on muistutettava, että – kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 47 kohdassa – SEUT 107 artiklan 1 kohtaan perustuva toimenpiteen valikoivuutta koskeva vaatimus on selvästi erotettava siihen liittyvästä taloudellisen edun havaitsemisesta, koska kun komissio on havainnut asianomaiseen toimenpiteeseen suoraan tai välillisesti perustuvan edun käsitteen laajassa merkityksessä, sen tehtävänä on vielä osoittaa, että kyseinen etu koskee erityisesti yhtä tai useampaa yritystä. Tämän tehdäkseen komission on etenkin osoitettava, että asianomaisella toimenpiteellä aikaansaadaan erilaista kohtelua sellaisten yritysten välille, jotka ovat toimenpiteen tavoitteen kannalta toisiinsa rinnastettavassa tilanteessa. Etu on siis myönnettävä valikoivalla tavalla ja sillä on voitava asettaa tietyt yritykset edullisempaan asemaan kuin muut yritykset.
- 60 On kuitenkin huomattava, että valikoivuusvaatimuksen merkitys vaihtelee sen mukaan, pidetäänkö kyseistä toimenpidettä yleisenä tukijärjestelmänä vai yksittäisenä tukena. Jälkimmäisessä tapauksessa taloudellisen edun toteaminen mahdollistaa lähtökohtaisesti sen, että toimenpide oletetaan valikoivaksi. Sitä vastoin tutkittaessa yleistä tukijärjestelmää on selvítettävä, tuottaako asianomainen toimenpide – siitä huolimatta, että siitä on yleistä etua – etua yksinomaan tietyille yrityksille tai tietyille toimialoille.
- 61 Tästä seuraa, että merkityksellinen vertailuparametri käsiteltävässä asiassa riidanalaisen toimenpiteen valikoivuuden osoittamiseksi oli sen selvittäminen, tehtiinkö kaivosoikeuksien pidennys sopimuksen tekemistä ja sen ehtojen vahvistamista koskevassa menettelyssä, josta säädetään kaivoslain 26/A §:n

5 momentissa, ero, jota ei voida oikeuttaa asianomaisen järjestelmän luonteella ja yleisellä rakenteella, tavoitellun päämäärän kannalta samankaltaisessa tosiasiallisessa ja oikeudellisessa tilanteessa olleiden toimijoiden välillä.

- 62 Edellä esitetystä seuraa, että käsiteltävä asia on erotettava selvästi tapauksista, jotka olivat sen oikeuskäytännön taustalla, johon komissio perustelujensa, joilla pyritään kritisoidaan unionin yleisen tuomioistuimen tekemää analyysiä oikeussäännöistä, joita sovellettiin vuoden 2005 sopimuksen tekemiseen, tueksi vetosi ja joka mainitaan tämän tuomion 54 ja 56 kohdassa.
- 63 Kyseiset tapaukset koskevat nimittäin kansallisen oikeuden säännöksiä, joissa myönnetään helpotuksia veroihin tai muihin maksuihin (tuomio Ranska v. komissio, C-241/94, EU:C:1996:353; tuomio Piaggio, C-295/97, EU:C:1999:313; tuomio DM Transport, C-256/97, EU:C:1999:332; tuomio P, C-6/12, EU:C:2013:525; tuomio Ministerio de Defensa ja Navantia, C-522/13, EU:C:2014:2262 ja tuomio British Telecommunications v. komissio, C-620/13 P, EU:C:2014:2309) tai poikkeuksia konkurssisäännöksistä (tuomio Ecotrade, C-200/97, EU:C:1998:579).
- 64 Kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 86 kohdassa, on perustava ero siinä, tutkitaanko sellaisten yleisten vapautus- tai alennusjärjestelmien valikoivuutta, joilla määritelmällisesti annetaan etu, vai sellaisten kansallisen oikeuden valinnaisten säännösten valikoivuutta, joissa säädetään lisämaksuista. Siinä tapauksessa, että kansalliset viranomaiset määräävät tällaisia maksuja toimijoiden yhdenvertaisen kohtelun säilyttämiseksi, ei se, että kyseisillä viranomaisilla on tietty laissa määritetty harkintamarginaali – joka ei ole rajoittamaton, kuten komissio valituksessaan mainitsi –, riitä yksistään osoittamaan vastaavan järjestelmän valikoivuutta.
- 65 On näin ollen todettava yhtäältä, että unionin yleinen tuomioistuin katsoi perustellusti valituksenalaisen tuomion 72 kohdassa, että käsiteltävässä asiassa kyseessä olevaa harkintamarginaalia käytetään talouden toimijoille määrätyn ylimääräisen maksun määrittämiseen yhdenvertaisen kohtelun periaatteesta johtuvien vaatimusten huomioon ottamiseksi, ja se eroaa siis luonteeltaan tapauksista, joissa tällaisen harkintamarginaalin käyttäminen liittyy edun myöntämiseen tietyille talouden toimijalle.
- 66 Unionin yleisen tuomioistuimen ei myöskään voida pätevästi katsoa tehneen oikeudellista virhettä, kun se katsoi valituksenalaisen tuomion 74 kohdassa, että se, että vuoden 2005 sopimuksen jokaista voimassaolovuotta varten vahvistetut maksukannat ovat neuvotteluiden tulos, ei riitä tekemään sopimuksesta valikoivaa ja että asian laita olisi ollut toisin vain, jos Unkarin viranomaiset olisivat käyttäneet harkintamarginaaliaan niin, että MOL:ää olisi suosittu, hyväksymällä alhaisen maksun ilman objektiivista syytä – kun otetaan huomioon maksujen korottamisen tarkoitus luvan pidentämisen yhteydessä – ja muiden sellaisten toimijoiden vahingoksi, jotka olivat pyrkineet pidentämään kaivosoikeuksiaan, tai – jos tällaisia toimijoita ei ole – kun on olemassa konkreettisia seikkoja, jotka osoittavat, että MOL:ää on suosittu perusteettomasti.
- 67 Sen määrittämiseksi, oliko komissio osoittanut vuoden 2005 sopimuksen valikoivuuden, unionin yleinen tuomioistuin näin ollen analysoi kyseisen tuomion 79 kohdassa kyseisellä sopimuksella määrättyjä maksukantoja ja totesi, ettei riidanalaisesta päätöksestä ilmene mitenkään, että MOL olisi nauttinut perusteetonta etuuskohtelua, joten ei voida olettaa, että MOL:ää olisi suosittu muihin sellaisiin yrityksiin nähden, jotka mahdollisesti olivat samankaltaisessa tilanteessa kuin se valituksenalaisen tuomion 54 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitettulla tavalla.
- 68 Unionin yleinen tuomioistuin totesi toisaalta valituksenalaisen tuomion 80 kohdassa, että vaikka komissio mainitsi, että kiinteiden mineraalien alalla oli tehty muita pidennys sopimuksia, se ei ottanut niitä huomioon, ja että näin tehdessään se ei ottanut huomioon kaikkia seikkoja, joiden avulla se olisi voinut arvioida, oliko vuoden 2005 sopimus MOL:ään nähden valikoiva, kun otetaan huomioon tilanne, joka oli luotu muilla, niin ikään kaivoslain 26/A §:n 5 momentin perusteella tehdyillä kaivosoikeuksien pidennys sopimuksilla.

- 69 Valituksenalaisen tuomion 70–74 sekä 79 ja 80 kohdassa tekemänsä analyysin päätteeksi unionin yleinen tuomioistuin saattoi katsoa perustellusti kyseisen tuomion 81 kohdassa, että kun otettiin ensiksi huomioon kaivosoikeuksien pidennys sopimusten tekemiseen sovellettavien oikeussääntöjen valikoimattomuus ja sen harkintamarginaalin perustelut, joka Unkarin viranomaisille oli myönnetty, ja toiseksi se, ettei siitä, että nämä viranomaiset suosivat MOL:ää muihin vastaavassa tilanteessa olleisiin yrityksiin nähden, ole esitetty näyttöä, oli katsottava, ettei vuoden 2005 sopimuksen valikoivuutta ollut osoitettu.
- 70 Edellä esitetyn perusteella on katsottava, ettei unionin yleinen tuomioistuin tehnyt oikeudellista virhettä, kun se tarkasteli valituksenalaisen tuomion 70–74 ja 79–81 kohdassa oikeussääntöjä, joita sovellettiin vuoden 2005 sopimuksen tekemiseen.
- 71 Ainoan valitusperusteen ensimmäinen osa on näin ollen hylättävä perusteettomana.

Ainoan valitusperusteen toinen osa

Asianosaisten lausumat

- 72 Komissio väittää, että kun unionin yleinen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 76–78 kohdassa, että objektiivisten kriteerien olemassaolo sulkee väistämättä pois valikoivuuden, se jätti huomiotta unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön, jonka mukaan objektiivisiin kriteereihin tukeutuminen sen määrittämiseksi, kuuluvatko tietyt yritykset kansallisen toimenpiteen soveltamisalaan, ei väistämättä johda siihen, että katsottaisiin, ettei toimenpide ole valikoiva (ks. vastaavasti tuomio Espanja v. komissio, C-409/00, EU:C:2003:92, 49 kohta ja tuomio GEMO, C-126/01, EU:C:2003:622, 35 ja 39 kohta).
- 73 Komission mukaan on näin ollen kumottava valituksenalaisen tuomion 76-78 kohta sekä päätelmä, jonka unionin yleinen tuomioistuin teki saman tuomion 81 ja 83 kohdassa ja jonka mukaan ei voida katsoa, että vuoden 2005 sopimuksen ja riidanalaisen toimenpiteen valikoivuus on näytetty toteen.
- 74 MOL väittää, että komission perustelut perustuvat valituksenalaisen tuomion virheelliseen tulkintaan ja että sen mainitsemalla oikeuskäytännöllä ei ole merkitystä käsiteltävässä asiassa.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 75 On todettava, että valituksenalaisen tuomion 76-78 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin tarkasteli oikeussääntöjä, joita sovelletaan kaivosoikeuksien pidennys sopimukseen – vuoden 2005 sopimus mukaan lukien –, sellaisina kuin ne ilmenevät kaivoslain 26/A §:n 5 momentista.
- 76 Tässä tarkoituksessa se tarkasteli sitä, oliko kaivosmaksun maksukanta vahvistettu sellaisten objektiivisten kriteerien mukaisesti, joita voidaan soveltaa kaikkiin potentiaalisesti kiinnostuneisiin toimijoihin. Se muistutti aivan ensiksi valituksenalaisen tuomion 76 kohdassa, että kaivoslain sanamuoto on yleinen siltä osin, mihin yrityksiin kaivosoikeuksien pidennystä voidaan soveltaa. Se totesi tämän jälkeen kyseisen tuomion 77 kohdassa, että se, että MOL oli ainoa yritys, joka oli tehnyt pidennys sopimuksen hiilivetyjen alalla, ei ollut väistämättä osoitus valikoivuudesta, koska tällaisen sopimuksen tekokriteerit ovat objektiiviset ja niitä sovelletaan kaikkiin potentiaalisesti kiinnostuneisiin toimijoihin, ja että se, ettei muita sopimuksia ollut, saattaa johtua yritysten itsensä tekemistä päätöksistä olla pyytämättä kaivosoikeuksien jatkamista. Unionin yleinen tuomioistuin totesi lopuksi valituksenalaisen tuomion 78 kohdassa, että korotetun kaivosmaksun vahvistaminen vuoden 2005 sopimuksen voimassaoloajanjaksolle perustuu yksinkertaisesti kaivoslain säännösten soveltamiseen.

- 77 Edellä esitetystä seuraa, että kun komissio moittii unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että tämä katsoi, että objektiivisten kriteerien olemassaolo sulkee väistämättä pois valikoivuuden, ja että tämä jätti näin ollen huomiotta oikeuskäytännön, jonka mukaan tietyn tukijärjestelmän valikoivuutta ei voida sulkea pois yksinomaan sillä perusteella, että edunsaajat määritetään objektiivin perustein (tuomio Espanja v. komissio, C-409/00, EU:C:2003:92, 49 kohta ja tuomio GEMO, C-126/01, EU:C:2003:622, 35 ja 39 kohta), se tulkitsee virheellisesti valituksenalaista tuomiota.
- 78 On joka tapauksessa todettava, että kyseisiin tuomioihin johtaneissa tapauksissa unionin tuomioistuin tutki kysymystä siitä, oliko valtiontukijärjestelmien edunsaajat määritetty objektiivisin kriteerein. Se katsoi näin ollen muun muassa tuomiossa GEMO (C-126/01, EU:C:2003:622), että vaikka kansallisessa laissa määritettiin mainitun järjestelmän edunsaajat objektiivisten ja näennäisesti yleisten kriteerien mukaisesti, sen vaikutuksista hyötyivät pääasiallisesti karjankasvattajat ja teurastamot.
- 79 Kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 91 kohdassa, käsiteltävässä asiassa ei ole kyse tästä seikasta, joten edellä mainittuihin tuomioihin perustuvalla oikeuskäytännöllä ei tässä yhteydessä ole merkitystä.
- 80 Ainoan valitusperusteen toinen osa on näin ollen hylättävä perusteettomana.

Ainoan valitusperusteen kolmas ja neljäs osa

- 81 Koska ainoan valitusperusteen kolmannen ja neljännen osan tueksi esitetyt perustelut liittyvät läheisesti toisiinsa, niitä on syytä tarkastella yhdessä.

Asianosaisten lausumat

- 82 Komissio moittii unionin yleistä tuomioistuinta lähinnä siitä, että tämä katsoi valituksenalaisen tuomion 64 ja 65 kohdassa, että valikoivan edun olemassaoloa ei voida päätellä pelkästään siitä, että toimija on edullisemmassa asemassa kuin muut toimijat, kun asianomainen jäsenvaltio on tyytynyt perustellusti käyttämään sääntelyvaltaansa markkinoiden muuttumisen seurauksena.
- 83 Näin tehdessään unionin yleinen tuomioistuin jätti komission mukaan huomiotta oikeuskäytännön, jonka mukaan SEUT 107 artiklan 1 kohdan soveltamisen kannalta on yhdentekevää, parantuuko vai huonontuuko asianomaisen toimenpiteen oletetun edunsaajan tilanne ajan myötä (tuomio Kreikka v. komissio, 57/86, EU:C:1988:284, 10 kohta ja tuomio Adria-Wien Pipeline ja Wieterdorfer & Peggauer Zementwerke, C-143/99, EU:C:2001:598, 41 kohta).
- 84 Merkitystä on komission mukaan sillä, että MOL oli 8.1.2008 jälkeen ainoa etuoikeutettu yritys hiilivetyesiintymiin sovellettavan kaivosmaksun tason osalta.
- 85 Komissio väittää lisäksi yhtäältä, että koska kyseessä oleva kehitys muodostuu lainmuutoksesta, josta jäsenvaltiot saattoivat mielensä mukaan päättää, unionin yleisen tuomioistuimen lähestymistapa mahdollistaa sen, että jäsenvaltiot voivat vedota valikoimattomuuteen soveltamiensa menetelmien perusteella. Komissio toteaa toisaalta, että valituksenalaisen tuomion 67 ja 82 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin liitti virheellisesti vuoden 2005 sopimuksen ja näin ollen riidanalaisen toimenpiteen valikoivuuden arvioinnin asianomaisen jäsenvaltion tarkoitukseen suojata kyseisen sopimuksen tekoaikana yhtä tai useampaa toimijaa uuden maksujärjestelmän – tässä tapauksessa muutetulla kaivoslailla käyttöön otetun järjestelmän – soveltamiselta.
- 86 Komission mukaan unionin yleinen tuomioistuin jätti näin ollen huomiotta unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön, jonka mukaan SEUT 107 artiklan 1 kohdassa määritellään valtion toimenpiteet niiden vaikutusten perusteella ja riippumatta menetelmistä, joita jäsenvaltiot käyttävät näiden toimenpiteiden toteuttamiseksi (ks. mm. tuomio Belgia v. komissio, C-56/93, EU:C:1996:64,

79 kohta; tuomio Belgia v. komissio, C-75/97, EU:C:1999:311, 25 kohta; tuomio British Aggregates v. komissio, C-487/06 P, EU:C:2008:757, 89 kohta ja tuomio komissio ja Espanja v. Government of Gibraltar ja Yhdistynyt kuningaskunta, C-106/09 P ja C-107/09 P, EU:C:2011:732, 91, 92 ja 98 kohta).

- 87 MOL katsoo, että ainoan valitusperusteen kolmas ja neljäs osa on hylättävä, koska – toisin kuin komissio väittää – valituksenalaisen tuomion 64, 65, 67 ja 82 kohta eivät koske valikoivuutta.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 88 Aluksi on todettava, että valituksenalaisen tuomion 62 ja 63 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin muistutti, että riidanalainen toimenpide muodostuu kahdesta tekijästä eli vuoden 2005 sopimuksesta ja muutetusta kaivoslaista, ja totesi, ettei tämä sopimus merkitse SEUT 107 artiklassa tarkoitettua valtiontukea.
- 89 Tässä yhteydessä unionin yleinen tuomioistuin katsoi ensiksi valituksenalaisen tuomion 64 kohdassa, että kun valtio tekee talouden toimijan kanssa sopimuksen, joka ei merkitse SEUT 107 artiklassa tarkoitettua valtiontukea, se, että tämän sopimuksen ulkopuoliset seikat myöhemmin muuttuvat siten, että kyseessä oleva toimija on edullisemmassa asemassa kuin muut toimijat, jotka eivät ole tehneet samankaltaista sopimusta, ei voi riittää siihen, että sopimuksen ja sen ulkopuolisten seikkojen myöhemmän muuttumisen voitaisiin yhdessä katsoa merkitsevän valtiontukea.
- 90 Unionin yleinen tuomioistuin korosti seuraavaksi valituksenalaisen tuomion 65 kohdassa, että muussa tapauksessa sopimukset, joita talouden toimija tekee valtion kanssa ja jotka eivät merkitse SEUT 107 artiklassa tarkoitettua valtiontukea, voitaisiin kyseenalaistaa aina, kun tilanne markkinoilla, joilla sopimuspuolena oleva toimija toimii, muuttuu siten, että toimija hyötyy tästä valituksenalaisen tuomion 64 kohdassa tarkoitetulla tavalla, tai kun valtio käyttää sääntelyvaltaansa objektiivisesti perustellusti markkinoiden muuttumisen seurauksena noudattaen tällaiseen sopimukseen perustuvia oikeuksia ja velvoitteita.
- 91 Unionin yleinen tuomioistuin katsoi lopuksi valituksenalaisen tuomion 66 kohdassa, että komission riidanalaisessa päätöksessä esiin tuoman kaltainen tekijöiden yhdistelmä voidaan luokitella valtiontueksi, kun valtio on ehdottanut tehdyn sopimuksen ehdot valikoivasti yhdelle tai usealle toimijalle eikä yleisesti sovellettavasta asiakirjasta ilmenevien ja kaikkiin toimijoihin sovellettavien objektiivisten kriteerien perusteella. Unionin yleinen tuomioistuin täsmensi tästä, että se, että vain yksi toimija on tehnyt tämän tyyppisen sopimuksen, ei riitä osoittamaan sopimuksen valikoivaa luonnetta, koska tällainen seikka voi muun muassa olla seurausta muiden toimijoiden kiinnostuksen puutteesta.
- 92 Unionin yleinen tuomioistuin muistutti lisäksi valituksenalaisen tuomion 67 kohdassa unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä, jonka mukaan SEUT 107 artiklan 1 kohdan soveltamista varten yhtenä kokonaisuutena pidettävä tukitoimenpide voi muodostua tekijöiden yhdistelmästä edellyttäen, että niillä on niiden aikajärjestyksen, niiden tavoitteen ja yrityksellä toimenpiteiden toteuttamishetkellä olevan tilanteen suhteen niin läheiset yhteydet keskenään, että on mahdotonta erotella niitä toisistaan (tuomio Bouygues ja Bouygues Télécom v. komissio ym. ja komissio v. Ranska ym., C-399/10 P ja C-401/10 P, EU:C:2013:175, 103 ja 104 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 93 Unionin yleinen tuomioistuin korosti tässä yhteydessä valituksenalaisen tuomion samassa 67 kohdassa, että komission riidanalaisessa päätöksessä esittämän kaltainen tekijöiden yhdistelmä voidaan luokitella valtiontueksi, jos valtio toimii siten, että se suojaa yhtä tai useaa markkinoilla jo olevaa toimijaa tekemällä niiden kanssa sopimuksen, jolla niille myönnetään maksukannat, jotka on taattu sopimuksen koko keston ajaksi, ja kun valtio kyseisellä hetkellä aikoo käyttää myöhemmin sääntelyvaltaansa korottaakseen maksukantaa siten, että markkinoilla olevat muut toimijat joutuvat epäedulliseen asemaan, olivatpa kyseessä sopimuksen tekemisen ajankohtana markkinoilla jo olevat toimijat tai uudet toimijat.

- 94 Unionin yleinen tuomioistuin katsoi edellä esitetty huomioiden valituksenalaisen tuomion 68 kohdassa, että oli tutkittava, oliko komissio saattanut katsoa perustellusti, että riidanalainen toimenpide oli valikoiva.
- 95 Edellä esitetystä seuraa, että – kuten MOL väittää – valituksenalaisen tuomion 64–67 kohta eivät sellaisinaan koske vuoden 2005 sopimuksen valikoivuuden tarkastelua vaan niissä esitetään alustavia huomautuksia, joiden tarkoituksena on esitellä merkitykselliset puitteet, jotka huomioiden unionin yleinen tuomioistuin analysoi sitä, oliko komissio katsonut perustellusti, että riidanalainen toimenpide oli valikoiva.
- 96 Kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 107 ja 114 kohdassa, näillä alustavilla huomautuksilla unionin yleinen tuomioistuin pyrki todellisuudessa käsittelemään kysymystä olemassa olevista yhteyksistä vuoden 2005 sopimuksen ja muutetun kaivoslain, josta komissio ei ollut nimenomaisesti lausunut riidanalaisessa päätöksessä, välillä ja korostamaan erityisesti sitä, että näiden kahden tekijän välisen kronologisen ja/tai toiminnallisen yhteyden puuttuessa niiden ei voitu katsoa muodostavan yhtä tukitoimenpidettä.
- 97 Edellä mainituilla alustavilla huomautuksilla unionin yleinen tuomioistuin tyytyi siis soveltamaan oikeuskäytäntöä, jonka unionin tuomioistuin oli pannut alulle tuomiossa Bouygues ja Bouygues Télécom v. komissio ym. ja komissio v. Ranska ym. (C-399/10 P ja C-401/10 P, EU:C:2013:175), johon unionin yleinen tuomioistuin sitä paitsi nimenomaisesti viittasi valituksenalaisen tuomion 67 kohdassa ja jonka mukaan on niin, että koska valtion toimenpiteet ovat muodoltaan erilaisia ja niitä on analysoitava niiden vaikutusten perusteella, ei voida sulkea pois sitä, että useampia valtion peräkkäisiä toimenpiteitä on pidettävä SEUT 107 artiklan 1 kohdan soveltamiseksi yhtenä ainoana toimenpiteenä. Näin voi olla erityisesti silloin, kun peräkkäisillä toimenpiteillä on muun muassa niiden aikajärjestyksen, niiden tavoitteen ja yrityksellä toimenpiteiden toteuttamishetkellä olevan tilanteen suhteen niin läheiset yhteydet keskenään, että on mahdotonta erotella niitä toisistaan.
- 98 Samoin valituksenalaisen tuomion 82 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin totesi, että yhtäältä vuonna 2008 voimaan tullut kaivosmaksujen korotus toteutettiin maailmanmarkkinahintojen nousun yhteydessä, ja toisaalta, että komissio ei ollut esittänyt, että vuoden 2005 sopimus olisi tehty kaivosmaksujen korotusta ennakkoiden, ja se päätteli tästä, että kyseisen sopimuksen ja muutetun lain yhdistelmää ei voida pätevästi luokitella SEUT 107 artiklassa tarkoitetuksi valtiontueksi.
- 99 Tästä seuraa, että unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 64–67 ja 82 kohdassa esittämään päättelyyn ei liity minkäänlaista oikeudellista virhettä.
- 100 On myös todettava, että komission väitettä, jonka mukaan merkitystä on sillä, että 8.1.2008 jälkeen MOL oli ainoa etuoikeutettu yritys, ei voida hyväksyä. Käsiteltävässä asiassa on nimittäin kiistatonta, että – kuten valituksenalaisen tuomion 46 kohdasta ilmenee – asianosaiset keskustelivat siitä, onko riidanalainen toimenpide valikoiva, yksinomaan vuoden 2005 sopimuksen eikä muutetun kaivoslain osalta.
- 101 Kaiken edellä esitetyn perusteella ainoan valitusperusteen kolmas ja neljäs osa on hylättävä perusteettomina.
- 102 Koska ensimmäistäkään komission ainoan valitusperusteen tueksi esittämää argumenttia ei ole hyväksytty, valitus on hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

¹⁰³ Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan mukaan, jota sovelletaan saman työjärjestyksen 184 artiklan 1 kohdan nojalla valitusmenettelyyn, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska MOL on vaatinut komission velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska tämä on hävinnyt asian, komissio on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut käsiteltävässä asiassa.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) **Valitus hylätään.**
- 2) **Euroopan komissio velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Allekirjoitukset